

Список використаних джерел

1. Інформаційний ресурс <https://video-praktik.ru> [Електронний ресурс]: [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: https://video-praktik.ru/videoregistrator_harakteristiki.html (дата звернення 23.10.2019). – Инженерно-технические системы и оборудование характеристики видеорегистраторов
2. Офіційний сайт <https://magazun.com> [Електронний ресурс]: [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://magazun.com/videoregistratori/>. – Комфорт и безопасность (дата звернення 23.10.2019).
3. Інформаційний ресурс <http://markakachestva.ru/> [Електронний ресурс]: [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://markakachestva.ru/best-brands/1465-luchshie-firmy-videoregistratorov.html> (дата звернення 24.10.2019). – 18 лучших фирм видеорегистраторов
4. Офіційний сайт <https://dmeforensics.com> [Електронний ресурс]: [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://dmeforensics.com/dvr-examiner/>. – (дата звернення 22.10.2019).

Літвінова Олена Валеріївна,

викладач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 Національної академії внутрішніх справ

Малиш Олександр Григорович,

начальник відділу криміналістичного забезпечення слідчого управління Головного управління Національної поліції в Київській області

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ФОТОФІКСАЦІЇ МІСЦЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПОДІЇ

На даному етапі існує декілька проблемних напрямів, які виникають під час фіксації обстановки місця дорожньо-транспортної події. Головними з них можна виділити гостру необхідність у скороченні тривалості проведенні огляду, не втративши, а навпаки підвищивши інформативність та якість процесуальних документів, які оформлюються по закінченню процесуальної дії, головним чином, фототаблиці (фотоілюстрації).

Головне що відрізняє дорожньо-транспортну подію від інших правопорушень є динамічність процесу.

Як свідчить практика, головною причиною неадекватних кримінальних проваджень є відсутність достовірних та об'єктивних даних, тому що доказовою базою у переважній більшості є показання свідків та учасників дорожньо-транспортної події, які, як правило, протирічають один одному.

Тому, очевидно, виникає потреба у отриманні незалежних даних, зокрема, тих що ґрунтуються на результатах експертних досліджень щодо встановлення механізму події. Практика виконання автотехнічних ситуаційних експертиз в експертних установах доводить, що їх ефективність, залежить напряду від того, чи потрапить експерту достатній об'єм фактичних даних щодо обставин події, отриманих при огляді місця події.

Можна виділити декілька факторів покращення збору інформації для експертизи, які забезпечать використання всіх методик експертного дослідження та вирішення поставлених перед експертом задач, а саме:

- розглядати речову обстановку на місці події як багатокomпонентний комплекс матеріальних, взаємопов'язаних між собою об'єктів;
- оптимально використовувати об'єктивно обмежений час проведення огляду;
- залучати спеціалістів-криміналістів.

Специфіка огляду місця дорожньо-транспортної події пов'язана із неможливістю повторного огляду, тому використання наочно-образної форми фіксації є пріоритетною. Така форма забезпечує фіксацію максимально можливої інформації шляхом фотографування, складання схем та планів.

Якісному оформленню фототаблиць (додатків до протоколу), виконаних цифровим способом передує забезпечення потужною технікою у достатній кількості та із відповідним програмним забезпеченням. Проте, негативним моментом в забезпеченні комп'ютерною технікою є недостатня кількість цифрових фотоапаратів.

Сліди дорожньо-транспортної події передбачувані, типаж їх достатньо відомий, й місця розташування також. Інша справа - їх розміри та розташування, саме за цим приховується механізм дорожньо-транспортної події: швидкість, напрямок руху, вектор юзу, а також деформовані перешкоди в результаті зіткнення. Саме за такими ознаками будується модель обставин дорожньо-транспортної події, відбувається її криміналістична реконструкція.

Також, фіксацію слідів дорожньо-транспортної події можна розділити на дві групи. Перша пов'язана із фіксацією безпосередньо на проїжджій частині дороги, друга – на об'єктах, які можна перемістити на узбіччя для подальшої фіксації та дослідження.

Важливою складовою фіксації на місці дорожньо-транспортної події є вимірювальна фотозйомка. Фотознімки, виконані вимірювальним методом, мають велике інформаційне значення. Завдяки таким знімкам спеціаліст отримує кількісні дані ознак та особливостей зафіксованих об'єктів. Проаналізувавши знімки, можна скласти масштабний план місця події,

визначити відстань між об'єктами, вирахувати розміри предметів. Вимірювальним методом можна виконати любий вид зйомки, однак частіше всього його застосовують під час виконання оглядової, вузлової та детальної зйомки на відкритій місцевості і у приміщенні.

До таких методів вимірювальної зйомки відносяться, в першу чергу, стереофотозйомка та лазерне сканування.

Стереозйомка дозволяє отримати не тільки об'ємне зображення, але й також дозволяє за знімками зробити розрахунки та виміри об'єктів на місці події, визначити точне місце їх розташування. Такий метод відрізняється великою точністю із похибкою у 1-3 %. Для проведення метричної стереозйомки використовують спеціальні фотографічні прибори, наприклад, стереофотограмметричний апаратно-програмний комплекс «Топограф» [с.150-151].

На сьогоднішній день є можливість використовувати портативний високошвидкісний лазерний 3D сканер «Faro Focus 3D» високоточного сканування та документування вимірів. Лазер утворює тривимірну цифрову модель простору та предметів. Прибор оснащений сенсорним екраном для управління параметрами сканування. Отримане зображення являє собою «хмару» з мільйонів 3D-крапок у кольоровому форматі, це дозволяє моделювати ситуацію, продивлятися місце події з різних ракурсів, оскільки фіксується реальна на момент збору даних обстановка у вигляді кругової панорами. На виконання кожного сканування потрібно біля чотирьох хвилин, а для складання повної картини місця події потрібно чотири таких процеси, виконаних із різних точок, на основі яких будується тривимірна модель, що негативно впливає на тривалість фіксації в цілому.

Дуже цікавим для фіксації може бути використання тривимірного фотоапарату «Kolibri Cordless». Цей стереофотоапарат дозволяє фотографувати об'ємні сліди транспортних засобів.

Враховуючи всі можливості та ефективність застосування вище вказаних засобів, необхідно визнати, що у зв'язку із значною вартістю таких приборів, вони не отримають широкого розповсюдження.

При фотофіксації місця дорожньо-транспортної події та речової обстановки краще всього використовувати кольорову фотографію. На кольорових знімках краще передається взаєморозташування об'єктів транспортного засобу, при наявності слідів рідини (наприклад, крові), чіткіше видимі розміри та форма слідів, які дозволяють визначати напрям руху об'єкта, який їх залишив.

При отриманні оглядових знімків важливе значення має композиційна будова. У центрі має бути найбільш важлива ділянка дорожньо-транспортної події. Це може бути транспортний засіб, труп, множинні уламки скла тощо. У кадр слід захватити і нерухомі об'єкти, за якими можна впізнати ділянку, де сталась дорожньо-транспортна подія. Це можуть бути дорожні знаки, стовпи освітлення, трафарети громадського транспорту.

В тих випадках, коли місце події має складну структуру, займає велику територію, розташоване на різних ярусах (дорожнє покриття, насипи, уклін дороги тощо), виконують серію знімків (панорамних – горизонтальних, вертикальних, ярусних). При визначенні їх кількості, кількості точок фіксації та послідовності відштовхуються від того, щоб отримані знімки утворювали цілісне об'єктивне уявлення про місце дорожньо-транспортної події. При великому скупченні об'єктів на місці дорожньо-транспортної події використовують стереоскопічну фотографію, яку ми згадували вище.

Вузлова фотозйомка на місці дорожньо-транспортної події використовується для наступної деталізації об'єктів у більшому масштабі, їх вигляд та взаєморозташування. Вузлових знімків на місці дорожньо-транспортної події може бути вагома кількість, в залежності від інформаційної значимості об'єктів, що фіксуються: слідів гальмування транспортного засобу, уламків скла, трупу, калюж рідини тощо.

Для того, щоб ця інформація була достатньо наочною, вузли необхідно знімати у весь кадр, тобто із мінімальної відстані. При цьому необхідно враховувати те, що важливим є не тільки загальний вигляд об'єкта, а й взаєморозташування з іншими об'єктами зйомки.

Головне завдання вузлового знімку – це встановлення обставин, які мають доказове значення. Наприклад, важлива не тільки загальна фіксація слідів гальмування на асфальті та слідів переривчастого гальмування, слідів юзу, а і фіксація з масштабом з метою встановлення протяжності кожної ділянки. Межі кадру повинні бути обрані із урахуванням того, щоб кожен об'єкт, зафіксований на вузловому знімку, був чітко зорієнтований відносно оглядового. Для цього в кадрі доцільно охопити предмети, які можуть бути орієнтирами для локалізації вузлового зображення у просторі місця дорожньо-транспортної події. Іноді у якості вузла може бути зафіксована група об'єктів.

Список використаних джерел

1. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л. Криміналістична фотографія : навчальний посібник. Київ, 2006. 389 с.
2. Разумов Э.А., Молибога Н.П. Практическое руководство по осмотру места происшествия: теория, тактика, техника : учеб.-практ. пособ. / под ред. И.П. Красюка. Київ, 2015. 750 с.
3. Кобилянський О.Л., Літвінова О.В. Криміналістична фотографія : практикум. Київ: УкрДГРІ, 2017. 100 с.

Лук'янчиков Борис Євгенович,
старший викладач відділу підготовки
прокурорів з процесуального
керівництва та криміналістичного